

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Yttrande över SOU 2025:82 Sysselsättning och boende på landsbygden - Juridiska personers förvärv av jordbruksmark och en effektiv tillämpning av glesbygdsbestämmelserna

Er beteckning: LI2025/01360

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över slutbetänkandet av
2023 års jordförvärvsutredning.

Sammanfattning

Länsstyrelsen instämmer med utredningens bedömningar och
tillstyrker förslagen på ändringar i jordförvärvslagen. Länsstyrelsen
välkomnar också utredningens förslag om översyn av
glesbygdsområden och myndigheternas rutiner kring handläggning
av ärenden om förvärvstillstånd i glesbygd.

Övergripande synpunkter

Juridiska personers förvärv av jordbruksmark

Förslagen beträffande fortsatta begränsningar av juridiska personers
möjligheter att förvärva lantbruksegendom enligt nuvarande regler
ligger i linje med de synpunkter som Länsstyrelsen tidigare har
framfört.

Länsstyrelsen delar bilden av de utmaningar som har lett fram till
det uppdrag som utredningen har fått. Det finns behov av att
underlätta för företagsutveckling och kapitalförsörjning vid såväl
investeringar som generationsskiften inom jordbruket.

De senare årens prisutveckling på fastigheter har inte följts av
motsvarande utveckling av avkastningsvärdet, vilket har inneburit
och innebär allt större svårigheter för nya personer att ta sig in på
marknaden. Det är problematiskt i en tid då medelåldern bland
landets och länets lantbrukare är hög och fler yngre

jordbruksföretagare behövs. Exempelvis visar statistiken för Jönköpings län att andelen jordbruksföretagare över 65 år har ökat tydligt de senaste 20 åren och utgör nu omkring en tredjedel av länets jordbruksföretagare. Samtidigt har andelen jordbruksföretagare under 50 år minskat under samma tid och utgör nu en klart mindre andel av jordbruksföretagarna jämfört med gruppen över 65 år.

För att öka vår inhemska livsmedelsproduktion i linje med livsmedelsstrategin kommer stora investeringar att behövas och följaktligen också kapital till investeringar. Stora investeringar och hög skuldsättning innebär för en privat ägare ett personligt risktagande. Rimligheten i den ordningen kan ifrågasättas.

Trots de utmaningar som finns anser Länsstyrelsen att de eventuella fördelar i form av tillförsel av extra kapital inte bedöms uppväga de risker som finns med att öka juridiska personers möjligheter att förvärva lantbruksegendom. Förutsättningarna för den självägande lantbrukaren som bor och verkar på orten bör inte äventyras. Länsstyrelsen instämmer därmed med de överväganden och slutsatser som utredningen presenterar.

Länsstyrelsen anser inte att en ändring av jordförvärvslagen kan lösa de utmaningar som finns. Exempelvis finns ingen garanti för att en juridisk person väljer att investera i livsmedelsproduktion i större utsträckning än vad en fysisk person skulle välja att göra. Samtidigt skulle en ändring av lagstiftningen kunna öka risken för andra konsekvenser som inte är önskvärda. Exempelvis finns risk för ytterligare höjda priser på jordbruksmark som gör det ännu svårare att förvärva en fastighet för en jord- och skogsbrukare som behöver den för sin sysselsättning och försörjning.

Jönköpings län har en omfattande mjölk- och nötköttsproduktion i ett småbrutet landskap. Fortfarande finns förhållandevis många företag i länet som bedriver jordbruksverksamhet i mindre skala. Dessa naturgivna förutsättningar försvårar för länets livsmedelsproducenter att nå hög lönsamhet. Kostnadsökningar till följd av ännu högre priser på jordbruksmark riskerar att försämra konkurrenskraften ytterligare.

Jordbruksmark är att betrakta som en nationell resurs som är central för vår livsmedelsförsörjning. För att trygga landets livsmedelsförsörjning i händelse av kris och krig torde det vara

viktigt att ägandet av jordbruksmark stannar inom landets gränser. Med ett ökat bolagsägande av jordbruksmark ökar risken för att jordbruksmark på sikt kan hamna i utländsk ägo, vilket bör undvikas.

För många lantbruksföretag i Jönköpings län utgör skogen en viktig finansieringskälla vid investeringar även i jordbruksverksamhet. Av den anledningen är det inte önskvärt att skilja ägandet av jordbruksmark från ägandet av skogsmark. Då utredningens översyn kring juridiska personers förvärv endast rör jordbruksmark skulle en eventuell ändrad lagstiftning för jordbruksmark riskera att leda till en icke önskvärd utveckling mot ökad uppdelning av ägande mellan jordbruksmark och skogsmark.

Sammanfattningsvis är kapitalförsörjningsfrågan fortsatt viktig, inte minst i samband med generationsskiftet, men en ändring av jordförvärvslagen bedöms inte vara en del av lösningen på den problematiken. Kapitalförsörjningsfrågan bör ses över i särskild ordning och de utmaningar som finns bör hanteras med andra verktyg som även beaktar lönsamhetsperspektivet i svensk livsmedelsproduktion.

En effektiv tillämpning av glesbygdsbestämmelserna

När det gäller glesbygdsbestämmelserna välkomnas förslagen som syftar till en mer enhetlig och ändamålsenlig hantering.

Övriga synpunkter

Förslagen kring översyn av glesbygdsområden och översyn av rutiner kring handläggning av ärenden om förvärvstillstånd i glesbygd innebär extra uppdrag för länsstyrelserna i samband med översyn och implementering. Det förutsätts att medel tillförs myndigheterna motsvarande tillkommande uppdrag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Brittis Benzler med handläggare Bodil Sköldberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johan Löwenadler Davidsson och avdelningschef Nina Elmsjö medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.